

PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEJAWIAJĄCYM ZACHOWANIA AGRESYWNE W PRZEDSZKOLU W MASZEWIE

Procedura została zatwierdzona na Radzie Pedagogicznej dnia 14.11.2023r.

I. PODSTAWA PRAWNA

- 1) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)
- 2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r., poz. 1604)
- 3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591).
- 4) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 682),

II. CELE PROCEDURY

- usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych przedszkola w sytuacjach trudnych;
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych;
- eliminowanie u dzieci negatywnego obrazu samego siebie, stwarzanie poczucia pewności siebie, zapewnianie równowagi emocjonalnej;
- ułatwienie nawiązywania kontaktów społecznych;
- ustalenie zasad reagowania na zachowania niepożądane;
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym.

III. DEFINICJA AGRESJI

Agresja to każde zamierzone działanie w formie otwartej lub symbolicznej, mające na celu wyrządzenie komuś lub czemuś szkody, straty lub bólu. (Ranschburg 1985, s. 77)

IV. FORMY DZIECIĘCEJ AGRESJI

- **Agresja fizyczna** – polega na ataku fizycznym bądź obronie. Jej przyczyną często bywa konflikt o zabawkę lub pomysł na zabawę. Przejawia się zarówno biciem, kopaniem, szczypaniem, gryzieniem, jak i wrywaniem sobie zabawki, popychaniem, rzucaniem i niszczeniem przedmiotów.

- **Agresja werbalna** – polega na konfrontacji słownej związanej z wyzwiskami, a także z obwinianiem, skarżeniem, lamentowaniem. Są to także: kłótnie, obraźliwe słowa, prowokowanie.
- **Agresja pośrednia** (cicha) – występuje wtedy, gdy dziecko wyłącza się z komunikacji, świadomie ignoruje i wyraża przesadnie brak zainteresowania innymi dziećmi. Sygnalizuje antypatię i broni się przed kontaktem społecznym, przygotowuje w tajemnicy przykry dowcip.
- **Agresja relacji** – może prowadzić do wykluczenia z grupy pewnych osób, przedstawienia siebie w lepszym świetle oraz narzucania komuś swojej woli.
- **Zachowania agresywne** dziecka to także:
 - opór wobec rodzica/nauczyciela;
 - niszczenie przedmiotów własnych i cudzych;
 - przesadne żądanie zainteresowania oraz uwagi ze strony innych;
 - przeszkadzanie innym dzieciom;
 - wybuchowość;
 - żądanie natychmiastowego zaspokojenia potrzeb;
 - krzyki i groźby wobec innych dzieci.

V. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI WYSTĄPIENIA ZACHOWANIA AGRESYWNEGO U DZIECKA

1. Nauczyciel oraz pracownik administracji i obsługi przedszkola zobowiązany jest do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony wychowanków.
2. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa i opieki wszystkim wychowankom, a także sobie. Nauczyciel w takiej sytuacji prosi o pomoc innego pracownika przedszkola i ustala, kto będzie sprawował opiekę nad grupą, osobą poszkodowaną oraz dzieckiem wykazującym agresywne zachowanie.
3. Podjęcie przez nauczyciela próby wyciszenia zachowania agresywnego następuje poprzez rozmowę z dzieckiem, odwrócenia jego uwagi, zaproszenie do wyciszenia, zaproponowanie innej aktywności.
4. Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia powodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju dziecka. Reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.
5. Po zdarzeniu wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne mającą na celu opisanie zdarzenia, odwołanie do kodeksu grupowego w celu ustalenia poprawnego zachowania, uzyskanie od dziecka informacji o zrozumieniu przebiegu rozmowy i oczekiwań nauczyciela.
6. Zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym dzieciom poprzez odizolowanie agresywnego dziecka. Jeśli istnieje taka konieczność nauczyciel wyprowadza agresywne dziecko z sali lub

placu zabaw, jednocześnie zapewnia pozostałym dzieciom opiekę dając im poczucie bezpieczeństwa. W sytuacji braku możliwości odizolowania dziecka agresywnego, dopuszcza się wyprowadzenie pozostałych dzieci z sali zajęć, pod opieką osoby z kadry pedagogicznej/pomocy nauczyciela/ pracownika obsługi.

7. W sytuacji koniecznej nauczyciel ma możliwość przytrzymania dziecka (**za ręce**) jednak użycie siły fizycznej jako środka przymusu jest ostatecznością w przypadku konieczności powstrzymania dziecka przed zadaniem ciosu innej osobie, w celu rozdzielenia bijących się dzieci czy pozbawienia dziecka niebezpiecznego przedmiotu, jeśli odmawia ono jego dobrowolnego oddania jak również w sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu samego dziecka agresywnego, np.: wchodzenie na parapet, na szafki.

8. Jeśli agresja została skierowana przeciwko wychowankom, należy otoczyć ich opieką, a w razie doznania przez nich krzywdy powinna im zostać udzielona pomoc i wsparcie.

9. Nauczyciel wychowawca zawiadamia o zdarzeniu dyrektora oraz rodziców dzieci poszkodowanych poprzez:

- opis zdarzenia (fakty),
- informację, jakiej pomocy udzielono dziecku, jak się obecnie czuje.

10. Fakt agresywnego zachowania dziecka powinien być odnotowany w dzienniku zajęć oraz zgłoszony bezpośrednio rodzicowi/prawnemu opiekunowi odbierającemu w danym dniu dziecko z przedszkola. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca wychowawcą grupy, do której uczęszcza wychowanek, informuje o zdarzeniu wychowawcę, sporządza notatkę ze zdarzenia, którą przekazują do podpisu rodzicom.

11. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania dziecka (napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne, niemożność uspokojenia przez nauczyciela) zagrażającego zdrowiu i bezpieczeństwu innych dzieci i dorosłych, należy zawiadomić rodziców dziecka w celu niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola. W przypadku braku reakcji rodzica zawiadomić dyrektora, pogotowie ratunkowe i policję.

12. W przypadku powtarzających się przejawów agresji i innych zachowań powodujących trudności wychowawcze nauczyciel przeprowadza z rodzicami dziecka rozmowę, w której omawia problem. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na korekcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka. Działania te nauczyciel dokumentuje notatką służbową.

13. W przypadku powtarzających się zachowań agresywnych dziecka na wniosek nauczyciela zespół ds. pomocy psychologicznej – pedagogicznej opracowuje „Plan pomocy dziecku”, uwzględniający również współpracę z rodzicem, nauczycielem i niezbędnymi instytucjami.

14. W przypadku wystąpienia powtarzających się ataków agresji ze strony dziecka, nauczyciel wychowawca, specjalista, dyrektor podejmuje współpracę z Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Gorzowie Wlkp. i w porozumieniu z rodzicami kieruje dziecko na diagnozę psychologiczno-pedagogiczną.

15. W przypadku powtarzających się sytuacji, dyrektor przy udziale nauczycieli wychowawców i specjalistów przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przejawiającego zachowania agresywne, z przebiegu której spisana zostaje notatka służbowa.

16. Rodzic jest zobowiązany jest do wypełniania zaleceń wynikających z diagnozy poradni psychologiczno-pedagogicznej, konsultacji specjalistycznych, współpracy z przedszkolem oraz regularnego przyjmowania przez dziecko leków (np. uspokajających/wyciszających), jeżeli takie zostały zalecone.

17. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych dziecka i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami, Przedszkole kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną oraz/lub do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Deszcznie.

18. W przypadku nieskuteczności podejmowanych przez przedszkole działań i niemożności przewyciężenia w dłuższym okresie trudności wychowawczych, w szczególności jeśli zachowanie dziecka trudnego powoduje stałe zagrożenie dla innych dzieci, brak jest współpracy z rodzicami dyrektor w ostateczności zawiesza (na czas istotnej poprawy w zachowaniu dziecka) dziecko w przedszkolu .

19. Do przestrzegania niniejszej procedury zobowiązani są dyrektor, nauczyciele i pracownicy Przedszkola w Maszewie oraz rodzice dziecka bądź jego prawni opiekunowie.

20. Procedura zawiera sposoby i przykłady zapobiegania dziecięcej agresji (załącznik nr 1)

21. Procedura wchodzi w życie z dniem 14.11.2023r.

Dyrektor
Przedszkola w Maszewie
mgr Małgorzata Mikucha

INFORMACJA DLA NAUCZYCIELA

Sposoby zapobiegania dziecięcej agresji:

- rozpoznanie indywidualnych potrzeb dziecka oraz stworzenie warunków umożliwiających mu zaspokojenie ich w odpowiednim stopniu;
- stworzenie atmosfery zaufania, akceptacji i bezpieczeństwa;
- dawanie dobrych wzorców do naśladowania;
- ustalenie jasnych zasad i reguł, konsekwentne ich przestrzeganie;
- wzmacnianie zachowań pozytywnych (np. pochwała słowa);
- budowanie wewnętrznego systemu wartości;
- współpraca rodziców/prawnych opiekunów z nauczycielem dziecka;
- stworzenie sytuacji umożliwiającej pozbycie się negatywnych emocji, rozładowanie złości poprzez stosowanie takich metod, jak: rysunek terapeutyczny, bajkoterapia, pantomima, ćwiczenia ruchowe, zabawy relaksacyjne z muzyką, ćwiczenia oddechowe.

Przykłady sposobów pozbywania się i odreagowania dziecięcej złości:

- skrzynia/pudełko złości – w środku znajdują się stare gazety, które dziecko może gnieść, gdy wpadnie w złość;
- malowanie jaskrawymi kolorami na dużym arkuszu papieru;
- ludzik złości – np. pacynka lub skarpeta z namalowaną twarzą, do której można włożyć rękę i opowiedzieć o swoim zdenerwowaniu;
- zorganizowanie w domu/przedszkolu kącika złości – miejsce, w którym dziecko może usiąść i wyciszyć się, kiedy odczuwa zdenerwowanie;
- splukiwanie złości wraz z wodą w toalecie;
- woreczek złości, w którym dziecko może zamknąć negatywne emocje;
- terapia ruchem – wytupywanie złości np. na gazecie, planszy;
- ćwiczenia oddechowe – wydłużanie fazy wydechowej uspokojenie układu nerwowego, np. rozdmuchiwanie złości;
- zabawy z kartami emocji – wybranie kart z emocjami towarzyszącymi dziecku, rozmowa, stworzenie opowiadania.

Procedura kontaktów z rodzicami

Procedura dotyczy:

Nauczycieli i rodziców/opiekunów prawnych dzieci Przedszkola w Maszewie.

Procedura została zatwierdzona na Radzie Pedagogicznej dnia 14.11.2023r.

Zasady postępowania:

1. Kontakty rodziców/opiekunów prawnych z nauczycielami przebiegają według ustalonego na początku roku szkolnego harmonogramu, uwzględniającego poniższe formy przekazywania informacji:

- zebrania z rodzicami,
- zajęcia otwarte,
- drzwi otwarte,
- konsultacje indywidualne,
- uroczystości i imprezy przedszkolne,
- dni adaptacyjne,
- kąciki grupowe/hol główny przedszkola,
- kącik logopedy, pedagoga specjalnego, psychologa /hol główny przedszkola,
- kalendarz imprez i uroczystości,
- strona internetowa przedszkola,

2. Rodzice/opiekunowie prawni mają możliwość kontaktów dodatkowych z nauczycielami poza ustalonym harmonogramem w miarę potrzeb, wynikających z aktualnych sytuacji, ale powinny one odbywać się po uprzednim ustaleniu z nauczycielem terminu i miejsca takiego spotkania.

3. Miejscem kontaktów nauczycielami z rodzicami jest przedszkole. Nauczyciele przeprowadzają rozmowy z rodzicami w danym pomieszczeniu, rozmowy nie odbywają się na korytarzu (w sytuacji przekazania krótkiej informacji może to być korytarz).

4. W sytuacjach uzasadnionych sytuacjami wychowawczymi nauczyciel organizuje spotkanie indywidualne z rodzicami/opiekunami prawnymi w uzgodnionym miejscu i terminie, poza ustalonym harmonogramem.

5. Kontakty powinny mieć charakter osobisty, nauczyciele nie udzielają telefonicznych informacji o dzieciach (tylko informacje o złym samopoczuciu dziecka, wyjeździe na wycieczkę, o dostarczeniu niezbędnych materiałów, zaproszeniu na zajęcia itp. mogą być przekazane telefonicznie).

6. Obecność rodziców/opiekunów prawnych na zebraniach ogólnych, grupowych, zajęciach otwartych, drzwiach otwartych, dniach adaptacyjnych potwierdzana jest ich podpisem na zbiorczej liście obecności dla danej grupy.

7. Rozmowy indywidualne z inicjatywy rodzica i nauczyciela są odnotowywane w dzienniku i potwierdzone podpisem rodzica/prawnego opiekuna i nauczyciela.

8. Nie dopuszcza się rozmów nauczycieli z rodzicami/opiekunami prawnymi i udzielania informacji o dziecku w czasie trwania zajęć.

9. Informacje o aktualnościach z życia przedszkola rodzice otrzymują poprzez systematyczne zamieszczanie ich w holu głównym, kalendarzu imprez i uroczystości, kącikach grupowych itp. oraz na stronie internetowej przedszkola.

10. Wszelkie uwagi i wnioski dotyczące pracy przedszkola kierowane są przez rodziców/prawnych opiekunów kolejno do:

- nauczyciela,
- Dyrektora przedszkola,
- Rady Pedagogicznej,
- Organu nadzorującego przedszkole.

11. Rodzice/opiekunowie prawni wspólnie z nauczycielami przestrzegają przyjętą procedurę w trosce o poprawność kontaktów, ich rzetelność i zadawalający poziom współpracy przedszkola i rodziców.

Dyrektor
Przedszkola w Maszewie
mgr Małgorzata Mikucka

Informacje dotyczące sposobów reagowania nauczycieli na niepożądane zachowania dziecka w Przedszkolu w Maszewie:

Maszewo, dnia

Wyrażam zgodę na zastosowanie wobec mojego dziecka następujących metod korygowania zachowań niepożądanych:

.....

(imię i nazwisko dziecka)

1. Polecenie ustne powtórzone w razie potrzeby.
2. Próba podjęcia wykonania prośby razem z dzieckiem (bycie blisko, wzięcie dziecka za rękę).
3. Odsunięcie/wyciszenie dziecka w sytuacji problemowej - prośba, by dziecko chwilę odpoczęło na krzeselku, przy stoliczku, na dywaniku.

.....

(podpis rodziców/prawnych opiekunów)

